

ท่ายกอก

๑.ความเป็นมา : ท่ายกอกเป็นท่าฝึกพระราชทาน สืบเนื่องมาจากการที่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ตั้งแต่เมื่อครั้งยังทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงสังเกตและทอดพระเนตรเห็นเหล่าบรรดาทหารหลายนาย มีบุคลิกลักษณะที่ไม่สง่าผ่าเผย มักจะยืนค่อมตัว ไม่ยืดดอก และปลายคางเชิด จึงพระราชทานคำสอน พร้อมทั้งทรงพระเมตตาแสดงพระองค์เป็นตัวอย่าง ด้วยการยืดดอก เก็บคาง และสับัดหน้าไปยังผู้รับการเคารพ ซึ่งท่ายกอกนี้สามารถนำไปปฏิบัติประกอบกับทุกท่าการฝึกในขั้นตอนสุดท้ายของแต่ละท่าได้ ในระยะแรกทรงเรียกท่าการฝึกนี้แบบลำลองว่า “ท่าแก้เขิน” ต่อมาพระราชทานชื่อทำนี้นว่า “ท่ายกอก”

๒.เรื่องที่จะทำการฝึก : การใช้กระบี่สำหรับนายทหาร “ท่ายกอก”

๓.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๔.ประโยชน์ : ท่ายกอกใช้ปฏิบัติเพื่อให้ทหารมีลักษณะอกผายไหล่ผึ่ง ดูสง่างาม พร้อมทั้งจะปฏิบัติในท่าอื่นๆ ต่อไป

๕.คำบอก : เป็นคำบอก “เป็นคำๆ” ใช้คำบอก “ยก, ออก”

ท่ายกอก (ด้านหน้า)

ท่ายกอก (ด้านข้าง)

๖.การปฏิบัติ : เมื่อได้ยินคำบอก “ยก” เป็นการเตือนให้ผู้ปฏิบัติเตรียมพร้อม ในการปฏิบัติต่อไป เมื่อได้ยินคำบอก “ออก” ให้ผู้ปฏิบัติยกหน้าอกขึ้นในลักษณะกระดูกหน้าอกให้ผึ่งผาย ซึ่งมีใช้การยกไหล่หรือสุดลมหายใจเข้า จากนั้นเมื่อได้ยินคำบอก “อับ” ให้ผู้ปฏิบัติสับัดหน้าไปทางผู้รับการเคารพ (ในลักษณะการกัฏกราม) ไปในทิศทางตรงหน้า ทางขวา หรือทางซ้ายให้แข็งแรง ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

“ยก, ออก”

คำบอก “เป็นคำๆ”

ท่ายกอก

หมายเหตุ

กรณีปฏิบัติต่อจากท่าวันทยหัตถ์ เมื่อผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติท่าวันทยหัตถ์อยู่ ให้ปฏิบัติท่ายกออก เมื่อพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์เสด็จฯ ผ่านกรณีปฏิบัติท่าวันทยหัตถ์อยู่ ให้ปฏิบัติในท่ายกออก และให้สวดมนต์รับส่งไปในทิศทางที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์จะเสด็จฯ ผ่าน เพื่อให้เกิดความแข็งแรงเพิ่มมากขึ้น

กรณีถวายงานพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ในท่ามือเปล่าให้ผู้ปฏิบัติตบเท้าเข้าหาพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ตามทิศทางที่พระมหากษัตริย์ หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ประทับอยู่ เมื่อผู้ปฏิบัติชิดเท้าเรียบร้อยแล้วให้ปฏิบัติท่ายกออก ตามแบบฝึก หลังจากนั้นจึงปฏิบัติในท่าวันทยหัตถ์ เมื่อยกมือขวาปฏิบัติท่าวันทยหัตถ์เรียบร้อยแล้ว ให้ปฏิบัติท่ายกออกและสวดมนต์ไปทางที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ประทับ แล้วถวายรายงานต่อไป

กรณีถวายรายงานในท่าอาวุธ ให้ผู้ปฏิบัติปฏิบัติท่าคอนอาวุธตบเท้าเข้าหาพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ตามทิศทางที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ประทับอยู่ เมื่อผู้ปฏิบัติชิดเท้าลดปืนลงมาอยู่ในท่าเรียบอาวุธเรียบร้อยแล้วให้ปฏิบัติท่ายกออกตามแบบฝึก จากนั้นปฏิบัติท่าวันทยาอาวุธและยกออกแล้วสวดมนต์ไปทิศทางที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ประทับอยู่แล้วถวายรายงานต่อไป

กรณีถวายรายงานด้วยท่ากระบี่ ให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติท่าดมกระบี่กึ่งขวาหันตบเท้าวิ่งเข้าหาพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ตามทิศทางที่ประทับอยู่เมื่อท่าท่าหยุดจากการวิ่งเรียบร้อยแล้วให้ปฏิบัติท่าวันทยาอาวุธ เมื่อลดกระบี่ลงเรียบร้อยแล้วให้ปฏิบัติท่ายกออกและสวดมนต์ไปทิศทางที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ประทับอยู่ แล้วถวายรายงานต่อไป

กรณีการปฏิบัติของท่ายกออกประกอบท่าอาวุธ ให้ปฏิบัติท่าวันทยาอาวุธให้เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงปฏิบัติท่ายกออกตามแบบฝึก จากนั้นให้สวดมนต์รับ - ส่งพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ที่จะเสด็จฯ ผ่านด้วยความแข็งแรง

บทที่ ๒

ทำธงชัยเฉลิมพล

ท่าเรียบธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าเรียบธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ท่าเริ่มต้นของพลธง และใช้สำหรับการถวายความเคารพพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาธินัดดามาตุ, ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี, พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์, พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ, พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์, พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ, ผู้แทนพระองค์, เอกอัครราชทูตต่างประเทศ

๔.คำบอก : เป็นคำบอก ”แบ่ง” ใช้คำบอก “แถว - ตรง”

ท่าเรียบธง

๕.การปฏิบัติ

ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือขวาจับคันธงในลักษณะคืบ โดยนิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกันอยู่ด้านนอก ปลายนิ้วชี้ลงพื้น แขนขวาเหยียดตึง แบะข้อศอกขวาออกเล็กน้อยในลักษณะของท่าตรง โคนธงอยู่บริเวณปลายนิ้วก้อยเท้าขวา ตั้งตรงแนบชิดติดข้างลำตัวและร่อนไหล่ขวา มือซ้ายจับกระบี่หันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วอื่นเรียงชิดติดกันทาบทับไปกับฝักกระบี่ด้านนอกในลักษณะคืบ ส่วนอื่นๆของร่างกายอยู่ในลักษณะของท่าตรง

“แถว - ตรง”

คำบอก “แบ่ง”

ท่าเรียบธง

ท่ายกธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่ายกธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้ถวายความเคารพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “ยก - ธง”

๕.การปฏิบัติ : แบ่งออกเป็น ๓ จังหวะ

ท่าเริ่มต้น

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

จังหวะสาม

จังหวะหนึ่ง : เมื่อได้ยินคำบอก “ยกธงจังหวะ - หนึ่ง” ให้ผู้ปฏิบัติยกมือซ้ายขึ้นมาจับคันธง บริเวณแนวหัวไหล่ขวา ในลักษณะการรอบหันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วทั้งสองเรียงชิดติดกัน ข้อศอกซ้ายเปิดขนานกับพื้น ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสอง : เมื่อได้ยินคำบอก “ยกธงจังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงหลวมในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นใช้มือขวายกคันธงขึ้นจนมือขวาอยู่แนวระดับเข็มขัด แบะข้อศอกขวาออกด้านข้างเล็กน้อย คันธงตั้งตรง ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสาม : เมื่อได้ยินคำบอก “ยกธงจังหวะ - สาม” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงให้แน่นในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นเลื่อนมือขวาลงตามคันธงจนแขนขวาเหยียดตึงและจับคันธงในลักษณะคืบ นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสองเรียงชิดติดกันอยู่ด้านนอก ปลายนิ้วชี้ลงพื้น

ท่าเรียบธงจากท้ายธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าเรียบธงจากท้ายธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้เลิกลายความเคารพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “เรียบ - ธง”

๕.การปฏิบัติ แบ่งออกเป็น ๓ จังหวะ

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

จังหวะสาม

จังหวะหนึ่ง : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - หนึ่ง” ให้ผู้ปฏิบัติเลื่อนมือขวาขึ้นตามคันธง จนถึงแนวระดับเข็มขัด ในลักษณะการจับเช่นเดิม ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสอง : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงหลวมในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นใช้มือขวาลดคันธงลงจนโคนธงสัมผัสพื้นบริเวณปลายนิ้วก้อยเท้าขวา มือซ้ายยังคงอยู่ในลักษณะเช่นเดิม ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสาม : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - สาม” ให้ผู้ปฏิบัติสับดมือซ้าย (ในลักษณะการพนมือ) มาจับกระบี่หันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกันทาบทาบไปกับฝักกระบี่ด้านนอก ในลักษณะคืบอย่างแข็งแรง กลับมาอยู่ในลักษณะของท่าเรียบธง

ท่าเตรียมลดธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าเตรียมลดธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้สำหรับการถวายความเคารพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และเป็นท่าเตรียมการปฏิบัติลดธงเพื่อถวายความเคารพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “เตรียม - ลดธง”

๕.การปฏิบัติ : แบ่งออกเป็น ๕ จังหวะ

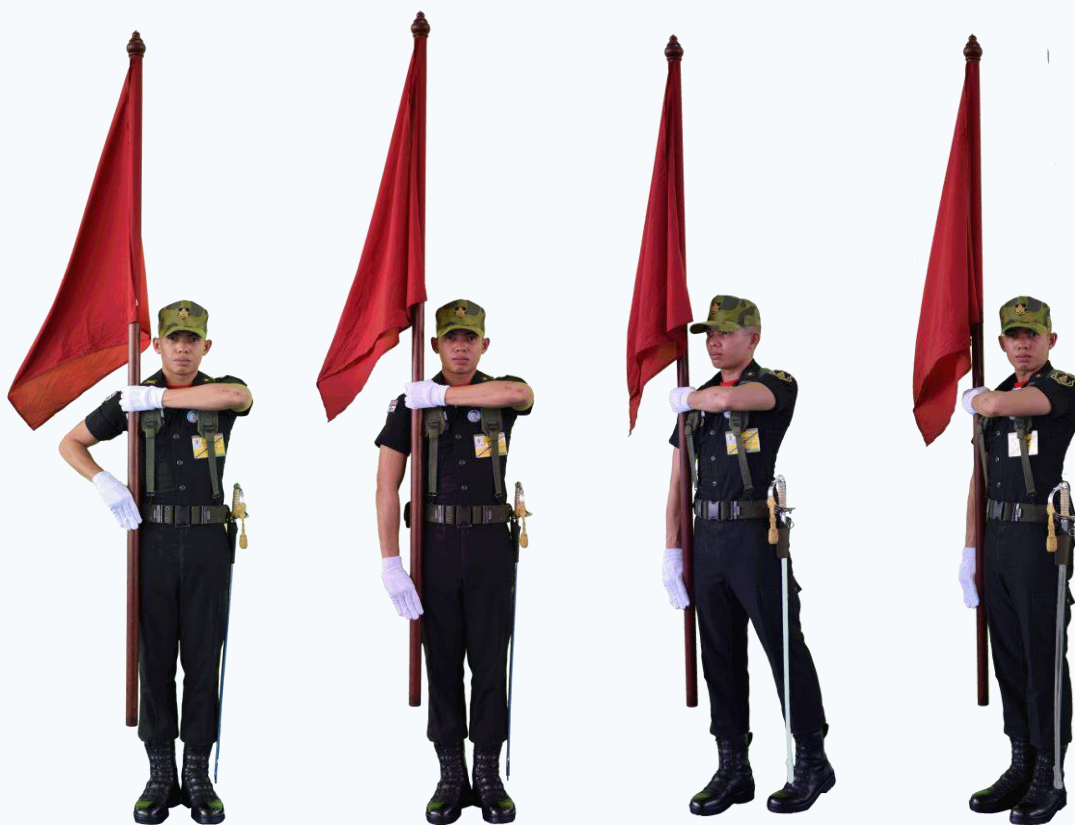

ท่าเริ่มต้น

จังหวะหนึ่ง

จังหวะหนึ่ง : เมื่อได้ยินคำบอก “เตรียมลดธงจังหวะ - หนึ่ง” ให้ผู้ปฏิบัติยกมือซ้ายขึ้นมาจับคันธงบริเวณแนวหัวไหล่ขวา ในลักษณะการรอบหันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน ข้อศอกซ้ายเปิดขนานกับพื้น ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสอง

จังหวะสาม

จังหวะสี่

จังหวะห้า

จังหวะสอง : เมื่อได้ยินคำบอก “เตรียมลดธงจังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงหลวมในลักษณะเดิมพร้อมกันนั้นใช้มือขวายกคันธงขึ้นจนมือขวาอยู่แนวระดับเข็มขัด แเบข้อศอกขวาออกด้านข้างเล็กน้อย คันธงตั้งตรง ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสาม : เมื่อได้ยินคำบอก “เตรียมลดธงจังหวะ - สาม” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงให้แน่นในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นเลื่อนมือขวาลงตามคันธงจนแขนขวาเหยียดตึงและจับคันธงในลักษณะคืบ นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกันอยู่ด้านนอก ปลายนิ้วชี้ลงพื้น

จังหวะสี่ : เมื่อได้ยินคำบอก “เตรียมลดธงจังหวะ - สี่” ให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติทำกึ่งขวาหันจังหวะหนึ่ง

จังหวะห้า : เมื่อได้ยินคำบอก “เตรียมลดธงจังหวะ - ห้า” ให้ผู้ปฏิบัตินำเท้าซ้ายมาชิดเท้าขวาในลักษณะการอัดส้นเท้าอย่างแข็งแรง พร้อมกันนั้นให้สับหน้าไปทางซ้าย ๔๕ องศา (ทิศเดิมก่อนปฏิบัติทำกึ่งขวาหัน)

ท่าเรียบธงจากท่าเตรียมลดธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าเรียบธงจากท่าเตรียมลดธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้สำหรับเลิกถวายความเคารพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “เรียบ - ธง”

๕.การปฏิบัติ : แบ่งออกเป็น ๕ จังหวะ

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

จังหวะหนึ่ง : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - หนึ่ง” ให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติท่ากึ่งซ้ายหันจังหวะหนึ่ง ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสอง : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติ นำเท้าขวามาชิดเท้าซ้ายในลักษณะการอัดสั้นเท้าอย่างแข็งแรง สายตามองตรงไปข้างหน้าในแนวระดับ ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสาม

จังหวะสี่

จังหวะห้า

จังหวะสาม : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - สาม” ให้ผู้ปฏิบัติเลื่อนมือขวาขึ้นตามคันธงจนถึงแนวระดับ เข็มขัด ในลักษณะการจับเช่นเดิม ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสี่ : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - สี่” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงหลวมในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นใช้มือขวาปลดคันธงลงจนโคนธงสัมผัสพื้นบริเวณปลายนิ้วก้อยเท้าขวา มือซ้ายยังคงอยู่ในลักษณะเช่นเดิม ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะห้า : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบธงจังหวะ - ห้า” ให้ผู้ปฏิบัติสับัดมือซ้าย (ในลักษณะการพันมือ) มาจับกระบี่หันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกันทาบทไปกับฝักกระบี่ด้านนอก ในลักษณะคิอย่างแข็งแรง กลับมาอยู่ในลักษณะของท่าเรียบธง

ท่าลดธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าลดธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้ถวายความเคารพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ หรือประมุขต่างประเทศที่มาเยือนอย่างเป็นทางการ

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “ลด - ธง”

ด้านหน้า

ด้านข้าง

๕.การปฏิบัติ : ท่าลดธงเป็นท่าที่ปฏิบัติต่อจากท่าเตรียมลดธง เมื่อได้ยินคำบอก “ลด - ธง” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือขวายกคันธงขึ้นมาด้านหลังอย่างช้าๆ โดยให้เลื่อนมือขวาประคองคันธงจนแขนขวาเหยียดตึงจับคันธงในลักษณะคืบ พร้อมกันนั้นลดศอกซ้ายลงอย่างช้าๆ จนเกือบแนบชิดติดลำตัว มือซ้ายค่อยๆ ลดคันธงไปด้านหลังจนคันธงขนานกับพื้น สายตามองตรงไปด้านหน้าในแนวระดับ ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

หมายเหตุ : ๑.กรณีลดธงมีเพลงประกอบ

ให้ผู้ปฏิบัติลดธงอย่างช้าๆ ธงจะขนานกับพื้นพอดี เมื่อเพลงบรรเลงได้ครึ่งเพลง หรือเมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จฯ ผ่าน จากนั้นตั้งธงขึ้นอย่างช้าๆ จนกลับมาอยู่ในลักษณะของท่าเตรียมลดธง (เพลงสามารถบรรเลงจบก่อนปฏิบัติท่าเตรียมลดธงเรียบร้อยแล้ว)

๒.กรณีลดธงไม่มีเพลงประกอบ

เมื่อได้ยินคำบอก “วันทยา - วุธ” ให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติท่าลดธงจนธงขนานกับพื้น ไม่ช้าและเร็วจนเกินไป

เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบ” ให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติท่าเตรียมลดธงจากท่าลดธง ไม่ช้าและเร็วจนเกินไป

เมื่อได้ยินคำบอก “อาวุธ” ให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติท่าเรียบธงจากท่าเตรียมลดธง

ท่าเตรียมลดธงจากท่าลดธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าเตรียมลดธงจากท่าลดธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้เลกถวายความเคารพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ หรือประมุขต่างประเทศที่มาเยือนอย่างเป็นทางการ

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “เตรียม - ลดธง”

ท่าลดธง

ท่าเตรียมลดธง

๕.การปฏิบัติ : เมื่อได้ยินคำบอก “เตรียม - ลดธง” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายยกธงพร้อมกับเปิดข้อศอกซ้ายขึ้นอย่างช้าๆ พร้อมกันนั้นใช้มือขวาค่อยๆ ลดคันธงลง จนคันธงตั้งตรงแนบชิดติดลำตัวและร้องไห่ล่ขวา ข้อศอกซ้ายจะเปิดขนานกับพื้นพอดี ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

“เตรียม - ลดธง”

ท่าเตรียมลดธงจากท่าลดธง

ท่าเชิญธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าเชิญธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้ในโอกาสเชิญธงออกจากแถว เช่น การเชิญธงในการเปลี่ยนกองรักษาการณ์ หรือการรับพระราชทานธงชัยเฉลิมพลจากพระมหากษัตริย์

รูปที่หนึ่ง

รูปที่สอง

๔.การปฏิบัติ

เมื่อได้ยินคำบอก “หน้า” ให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติท่ายกธง (รูปที่หนึ่ง)

เมื่อได้ยินคำบอก “เดิน” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายผลักคันธงไปด้านหน้า คันธงทำมุมกับลำตัวประมาณ ๒๐ องศา ข้อศอกซ้ายเปิดขนานกับพื้น พร้อมกันนั้นใช้มือขวาผลักคันธงไปด้านหลัง แขนเหยียดตึง มือทั้งสองข้างยังคงจับคันธงในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นให้เตะเท้าซ้ายไปข้างหน้า แขนเหยียดตึง ปลายเท้าจุ่ม แล้วตบเท้าซ้ายลงกับพื้นเต็มฝ่าเท้าอย่างแข็งแรง ในลักษณะของท่าเดินสวนสนาม (รูปที่สอง)

เมื่อได้ยินคำบอก “แถว - หยุด” ให้ผู้ปฏิบัติตบเท้าขวาลงกับพื้นเต็มฝ่าเท้าอย่างแข็งแรง ในลักษณะยังตัวหยุด จากนั้นนำสันเท้าซ้ายมาชิดสันเท้าขวาในลักษณะการอดสันเท้าอย่างแข็งแรง พร้อมกันนั้นใช้มือซ้ายดึงคันธงเข้าหาลำตัว ธงตั้งตรงแนบชิด ติดข้างลำตัวและร้องไหล่ขวา ข้อศอกซ้ายเปิดขนานกับพื้น มือขวานำคันธงมาอยู่ข้างลำตัวด้านขวากลับมาอยู่ในลักษณะของท่ายกธง จากนั้นให้ปฏิบัติท่าเรียบธงจากท่ายกธง

ท่าแบกรง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าแบกรง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้สำหรับการเชิญธงในการเดินสวนสนาม

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “แบก - อาวุธ”

๕.การปฏิบัติ : แบ่งออกเป็น ๕ จังหวะ

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

จังหวะหนึ่ง : เมื่อได้ยินคำบอก “แบกอาวุธจังหวะ - หนึ่ง” ให้ผู้ปฏิบัติยกมือซ้ายขึ้นมาจับคันธงบริเวณแนวหัวไหล่ขวา ในลักษณะการรอบหันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน ข้อศอกซ้ายเปิดขนานกับพื้น ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสอง : เมื่อได้ยินคำบอก “แบกอาวุธจังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงหลวมในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นใช้มือขวายกคันธงขึ้นจนมือขวาอยู่แนวระดับเข็มขัด แบะข้อศอกขวาออกด้านข้างเล็กน้อย คันธงตั้งตรง ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

“แบก - อาวุธ”

ท่าแบกรง

จังหวะสาม

จังหวะสี่

จังหวะห้า

จังหวะสาม : เมื่อได้ยินคำบอก “แบกอวรุจังหวะ - สาม” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงให้แน่น ในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นเลื่อนมือขวาตามคันธงจนแขนขวาเหยียดตึงและจับคันธงในลักษณะคืบ นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกันอยู่ด้านนอก ปลายนิ้วชี้ลงพื้น

จังหวะสี่ : เมื่อได้ยินคำบอก “แบกอวรุจังหวะ - สี่” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือขวาดันคันธงไปด้านหน้า ทำมุมประมาณ ๖๐ องศา แขนขวาเหยียดตึง ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะห้า : เมื่อได้ยินคำบอก “แบกอวรุจังหวะ - ห้า” ให้ผู้ปฏิบัติสับตมมือซ้าย (ในลักษณะการฟันมือ) มาจับกระบี่หันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกันทาบทับไปกับฝักกระบี่ด้านนอก ในลักษณะคืบอย่างแข็งแรง

หมายเหตุ : ในขณะที่เคลื่อนที่ มือซ้ายที่จับกระบี่ในลักษณะคืบให้เปลี่ยนเป็นกำรอบ ยกเว้นนิ้วชี้ให้ทาบทับไปกับฝักกระบี่

ท่าเรียบธงจากท่าแบกรธง

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าเรียบธงจากท่าแบกรธง”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : เป็นท่าเรียบธงจากท่าแบกรธง

๔.คำบอก : ใช้คำบอก “เรียบ - อาวุธ”

๕.การปฏิบัติ : แบ่งออกเป็น ๕ จังหวะ

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

จังหวะหนึ่ง : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบอาวุธจังหวะ - หนึ่ง” ให้ผู้ปฏิบัติยกมือซ้ายขึ้นมาจับคันธงบริเวณแนวหัวไหล่ขวา ในลักษณะการรอบหันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน ข้อศอกซ้ายเปิดขนานกับพื้นส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสอง : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบอาวุธจังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือขวาดึงคันธงเข้าหาลำตัว ธงตั้งตรงแนบชิดติดข้างลำตัวและร้องไหล่ขวา ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

“เรียบ - อาวุธ”

ท่าเรียบธงจากท่าแบกรธง

จังหวะสาม

จังหวะสี่

จังหวะห้า

จังหวะสาม : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบอาวุธจังหวะ - สาม” ให้ผู้ปฏิบัติเลื่อนมือขวาขึ้นตามคันธงจนถึงแนวระดับเข็มขัด ในลักษณะการจับเช่นเดิม ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะสี่ : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบอาวุธจังหวะ - สี่” ให้ผู้ปฏิบัติใช้มือซ้ายจับคันธงหลวมในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นใช้มือขวาลดคันธงลงจนโคนธงสัมผัสพื้นบริเวณปลายนิ้วก้อยเท้าขวา โคนธงอยู่บริเวณปลายนิ้วก้อยเท้าขวา ธงตั้งตรงแนบชิดติดข้างลำตัวและร่อนไหล่ขวา ส่วนอื่นๆ ของร่างกายอยู่ในลักษณะเดิม

จังหวะห้า : เมื่อได้ยินคำบอก “เรียบอาวุธจังหวะ - ห้า” ให้ผู้ปฏิบัติสับดมือซ้าย (ในลักษณะการฟันมือ) มาจับกระบี่หันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านใน นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกันทาปไปกับฝักกระบี่ที่ด้านนอก ในลักษณะคืบอย่างแข็งแรง กลับมาอยู่ในลักษณะของท่าเรียบธง

ท่าแสดงการเคารพและเลิกแสดงการเคารพขณะเคลื่อนที่

๑.เรื่องที่จะทำการฝึก : ท่าธงชัยเฉลิมพล “ท่าแสดงการเคารพและเลิกแสดงการเคารพขณะเคลื่อนที่”

๒.ความมุ่งหมาย : เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามแบบฝึกและเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันของหน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

๓.ประโยชน์ : ใช้แสดงการเคารพในระหว่างเคลื่อนที่

๔.คำบอก : เป็นคำบอก “ผสม” ใช้คำบอก “ทางขวาระวัง, วันทยา - วุธ”

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

๕.การปฏิบัติ : ท่าเคารพธงขณะเคลื่อนที่ แบ่งการปฏิบัติออกเป็น ๓ ขั้นตอน

๕.๑ ห้วงเตรียมเคารพ

จังหวะหนึ่ง

เมื่อได้ยินคำบอก “ระวัง, จังหวะ” ในขณะที่เท้าซ้ายตกถึงพื้น ให้ก้าวเท้าขวาเดินต่อไปในลำดับการเดินของเท้า เมื่อได้ยินคำบอก “หนึ่ง” ในขณะที่เท้าซ้ายตกถึงพื้นอีกครั้ง ให้ก้าวเท้าขวาเดินต่อไปแล้วยกมือซ้ายขึ้นมาจับคันธง บริเวณแนวหัวไหล่ขวา ในลักษณะการรอบหันฝ่ามือเข้าหาลำตัว นิ้วทั้งสี่เรียงชิดติดกัน ข้อศอกซ้ายเปิดขนานกับพื้น

จังหวะสอง

เมื่อได้ยินคำบอก “จังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติก้าวเท้าซ้ายเดินต่อไป พร้อมกันนั้นใช้มือขวาดึงคันธงเข้าข้างลำตัว คันธงตั้งตรง

“ทางขวาระวัง, วันทยา - วุธ”

คำบอก “ผสม”

ท่าแสดงการเคารพ
และเลิกแสดงการเคารพขณะเคลื่อนที่

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

๕.๒ ท่วงเคารพ

จังหวะหนึ่ง

เมื่อได้ยินคำบอก “แลขวาทำจังหวะ” ในขณะที่เท้าซ้ายตกถึงพื้นให้ก้าวเท้าขวาเดินต่อไป ในลำดับการเดินของเท้า เมื่อได้ยินคำบอก “หนึ่ง” ในขณะที่เท้าซ้ายตกถึงพื้นอีกครั้ง ให้ก้าวเท้าขวาเดินต่อไป ใช้มือซ้ายจับคันธงหลวมในลักษณะเดิม พร้อมกันนั้นใช้มือขวายกคันธงขึ้นจนมือขวาอยู่แนวระดับเข็มขัด แบะข้อศอกขวาออกด้านข้างเล็กน้อย คันธงตั้งตรง

จังหวะสอง

เมื่อได้ยินคำบอก “จังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติก้าวเท้าซ้ายเดินต่อไป แล้วใช้มือซ้ายจับคันธงให้แน่นในลักษณะเดิม เลื่อนมือขวาลงตามคันธงจนแขนขวาเหยียดตึง พร้อมกับสับัดหน้าไปทางขวาอย่างแข็งแรง

จังหวะหนึ่ง

จังหวะสอง

จังหวะสาม

จังหวะสี่

๕.๓ ห้วงเล็กเคารพ

จังหวะหนึ่ง

เมื่อได้ยินคำบอก “แลตรงจังหวะ” ในขณะที่เท้าซ้ายตกถึงพื้น ให้ผู้ปฏิบัติก้าวเท้าขวาเดินต่อไปตามลำดับการเดินของเท้า เมื่อได้ยินคำบอก “หนึ่ง” ในขณะที่เท้าซ้ายตกถึงพื้นอีกครั้ง ให้ก้าวเท้าขวาเดินต่อไป ให้ผู้ปฏิบัติเลื่อนมือขวาขึ้นตามคันธงจนอยู่แนวระดับเข็มขัด แบะข้อศอกขวาออกด้านข้างเล็กน้อย คันธงตั้งตรง

จังหวะสอง

เมื่อได้ยินคำบอก “แลตรงจังหวะ - สอง” ให้ผู้ปฏิบัติก้าวเท้าซ้ายเดินต่อไป ใช้มือขวาลดคันธงลงจนแขนขวาเหยียดตึง พร้อมกันนั้นให้สับตหน้ามองตรงอย่างแข็งแรง

จังหวะสาม

เมื่อได้ยินคำบอก “แลตรงจังหวะ - สาม” ให้ผู้ปฏิบัติก้าวเท้าขวาเดินต่อไป พร้อมกันนั้นให้ใช้มือขวาผลักคันธงไปด้านหลังจนคันธงเอียงทำมุมกับลำตัว ๖๐ องศา

จังหวะสี่

เมื่อได้ยินคำบอก “แลตรงจังหวะ - สี่” ให้ผู้ปฏิบัติก้าวเท้าซ้ายเดินต่อไป พร้อมกันนั้นให้สับตมือซ้าย (ในลักษณะการพนมือ) มาจับกระบี่ ในลักษณะการรอบ นิ้วชี้ให้ทาบไปกับฝักกระบี่อย่างแข็งแรง

ภาคผนวก

ธงพระอิสริยยศ

พระราชบัญญัติธง พ.ศ.๒๕๖๒

หมวด ๒ ธงพระอิสริยยศ

มาตรา ๖ ธงสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ ได้แก่

๑.ธงมหาราชใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นธงสีเหลือง มีรูปครุฑพ่าห์สีแดงอยู่ตรงกลาง

ธงมหาราชใหญ่

๒.ธงมหาราชน้อย แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงมหาราชใหญ่ แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีขาวแปลงเป็นรูปธงยาวเรียว โดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่าของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงมหาราชใหญ่หมายความว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

มาตรา ๗ ธงสำหรับองค์สมเด็จพระราชินี ได้แก่

๑.ธงราชินีใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วนพื้นธงสีเหลือง ตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธงเหมือนธงมหาราชใหญ่ ตอนปลายตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง

๒.ธงราชินีน้อย มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงมหาราชน้อย เว้นแต่ชายต่อเป็นสีแดง ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงราชินีใหญ่ หมายความว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

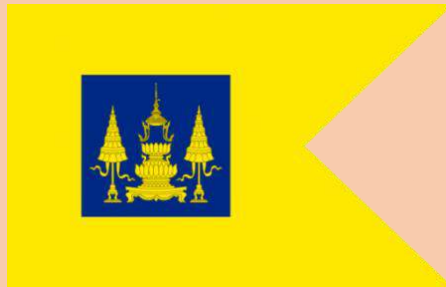
ธงราชินีใหญ่

**** หมายถึง คัดมาเฉพาะ หมวด ๒**

มาตรา ๘ ธงสำหรับองค์สมเด็จพระบรมราชชนนี ได้แก่

๑.ธงบรมราชวงศ์ใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน พื้นธงสีเหลือง ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง ที่ตรงกลางตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของผืนธงเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีขาว มีขนาดกว้างยาวครึ่งหนึ่งของความกว้างของผืนธง ภายในรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีขาวมีรูปมงกุฎชาติดิยราชนารีประดิษฐานบนพานแว่นฟ้า ๒ ชั้นเหนือตั้ง และมีตั้งลตตั้งฉัตรกลีบบัว ๕ ชั้น อยู่สองข้าง รูปเหล่านี้เป็นสีเหลืองเข้ม

๒.ธงบรมราชวงศ์น้อย แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับตอนต้นของธงบรมราชวงศ์ใหญ่ แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีแดงแปลงเป็นรูป ธงยาวเรียว โดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซว ลึก ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่าของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงบรมราชวงศ์ใหญ่ หมายความว่าโปรดเกล้าฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

ธงบรมราชวงศ์ใหญ่

มาตรา ๙ ธงสำหรับองค์สมเด็จพระยุพราช ได้แก่

๑.ธงเยาวราชใหญ่ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นธงมีสองสี รอบนอกสีขาว รอบในสีเหลืองกว้างยาวครึ่งหนึ่งของรอบนอกมีรูปครุฑพ่าห์สีแดงอยู่ตรงกลาง

๒.ธงเยาวราชน้อย แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงเยาวราชใหญ่ แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีขาวแปลงเป็นรูปธงยาวเรียวโดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวลึก ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของ ผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่า ของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงเยาวราชใหญ่ หมายความว่าโปรดเกล้าฯ ให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

ธงเยาวราชใหญ่

มาตรา ๑๐ ธงสำหรับองค์พระวรราชาแห่งสมเด็จพระยุพราช ได้แก่

๑.ธงยาวราชใหญ่ฝ่ายใน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน ตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธงเหมือนธงยาวราชใหญ่ ตอนปลายเป็นสีขาบตัดเป็นแถบรูปหางนกแขงแซวลี ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง

๒.ธงยาวราชน้อยฝ่ายใน มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงยาวราชน้อย เว้นแต่ชายต่อเป็นสีแดง ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงยาวราชใหญ่ฝ่ายใน หมายความว่าโปรดให้การยิงสลุตถวายคำนับ

ธงยาวราชใหญ่ฝ่ายใน

มาตรา ๑๑ ธงสำหรับองค์พระราชโอรส สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอหรือสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอแห่งพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาล ได้แก่

๑.ธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นธงสีขาบ มีดวงกลมสีเหลือง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาวครึ่งหนึ่งของความกว้างของผืนธงอยู่ตรงกลางของผืนธง ภายในดวงกลมมีรูปครุฑพ่าห์สีแดง

๒.ธงราชวงศ์น้อยฝ่ายหน้า แบ่งตามความยาวออกเป็นสองตอน ตอนต้นมีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า แต่กว้างไม่เกิน ๖๐ เซนติเมตร ตอนปลายมีลักษณะเป็นชายต่อสีขาวแปลงเป็นรูปธงยาวเรียว โดยให้ปลายสุดกว้างครึ่งหนึ่งของตอนต้น ปลายธงตัดเป็นแถบรูปหางนกแขงแซวลี ๓ ใน ๘ ส่วนของความยาวของผืนธง ความยาวของผืนธงเป็น ๘ เท่า ของความกว้างของตอนต้น ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า หมายความว่าโปรดให้การยิงสลุตถวายคำนับ

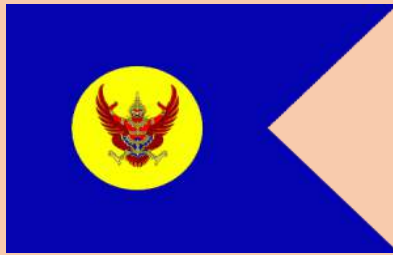

ธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า

มาตรา ๑๒ ธงสำหรับองค์พระราชาธิดา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ หรือสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ แห่งพระมหากษัตริย์ทุกรัชกาล ได้แก่

๑.ธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน ตอนต้น ๒ ใน ๓ ส่วน ของความยาวของผืนธงเหมือนธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายหน้า ตอนปลายเป็นสีขาบตัดเป็นแฉกรูปหางนกแซงแซวเล็ก ๑ ใน ๓ ส่วนของความยาวของผืนธง

๒.ธงราชวงศ์น้อยฝ่ายใน มีลักษณะและสีอย่างเดียวกับธงราชวงศ์น้อยฝ่ายหน้า เว้นแต่ชายต่อเป็นสีแดง ธงนี้ถ้าชักขึ้นแทนธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน หมายความว่าโปรดให้งดการยิงสลุตถวายคำนับ

ธงราชวงศ์ใหญ่ฝ่ายใน

ธงชัยเฉลิมพล

ธงไชยเฉลิมพล หรือธงชัยเฉลิมพล

เสมือนตัวแทนจากพระมหากษัตริย์และเป็นธงประจำหน่วยทหารที่ได้รับพระราชทานจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ธงชัยเฉลิมพลถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดของทหาร เป็นเกียรติยศของหน่วยทหารนั้นๆ เมื่อเวลาเข้าสู่สนามรบ ทหารทั้งปวงต้องพิทักษ์รักษาธงชัยเฉลิมพลของหน่วยตนไว้ด้วยชีวิต ธงชัยเฉลิมพลจึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจทหารนำความองอาจ กล้าหาญ แห่งหมู่ทหารทั้งปวง ให้เข้าต่อสู้ข้าศึกศัตรูให้ได้ชัยชนะกลับมา

ความหมายของธงชัยเฉลิมพล

ความหมายสำคัญของธงชัยเฉลิมพล มี ๓ ประการ คือ

- ผืนธง หมายถึง ชาติ
- บนยอดธงบรรจุพระพุทธรูป หมายถึง พุทธศาสนา
- เส้นพระเจ้า ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ หมายถึง องค์พระมหากษัตริย์

การปฏิบัติต่อธงชัยเฉลิมพลทุกชั้นตอน ต้องเป็นไปตามพิธีการ ระเบียบแบบแผนที่วางไว้อย่างเข้มงวดกวดขัน ในโอกาสที่จะเชิญธงชัยเฉลิมพลออกนอกที่ตั้งปกติหรือไปเข้าร่วมพิธีสำคัญ จะต้องเป็นพิธีการที่มีความสำคัญเกี่ยวกับทหารซึ่งเป็นเกียรติยศของหน่วยและเชิดหน้าชูตาของหน่วยด้วย เช่น พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนของทหารและไปราชการสนามหรือสงคราม

๑.ประเภทธงชัยเฉลิมพล

ตามพระราชบัญญัติธง พ.ศ.๒๕๒๒ ได้กำหนดประเภทของธงชัยเฉลิมพลไว้ ๓ ชนิด คือ ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ และธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก

ธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารบก

ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ ๗๐ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีอุณาโลมทหารบกและมีชื่อหน่วยทหารสีแดงขลิบริมสีเหลือง เป็นแถวโค้งโอบใต้อุณาโลมทหารบก ผืนธงมูมบนด้านที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อสีแดง ขลิบริมสีเหลือง รัศมีสีฟ้า ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลักดำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลือง กว้าง ๒ เซนติเมตร ธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารในกองบัญชาการทหารสูงสุด มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชัยเฉลิมพลของทหารบกตามวรรคหนึ่ง

ธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารเรือ

ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ

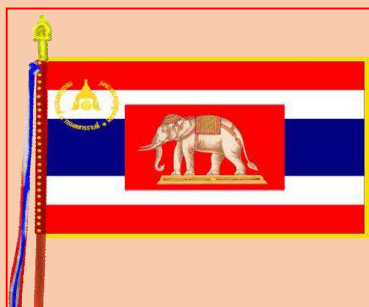
ธงชัยเฉลิมพลของทหารเรือ มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่ตรงกลางของผืนธงมีรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางซ้ายและมีสมอสอดวงจักร ภายใต้พระมหามงกุฎ รูปเหล่านี้เป็นสีเหลือง ขอบธงด้านที่ติดกับคันธง มีเกลียวเชือกสีแดงหาก จะกล่าวอีกนัยหนึ่งแล้ว ธงนี้ก็มีลักษณะอย่างเดียวกันกับธงฉานนั่นเอง

ธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารอากาศ

ธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศ

ธงชัยเฉลิมพลของทหารอากาศ มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ ๗๐ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีดวงกลมสีฟ้ามีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาว ๒ ใน ๓ ส่วนของความกว้างของผืนธง ภายในดวงกลมอุณาโลมทหารอากาศ และมีชื่อหน่วยทหารสีแดงขลิบริมสีเหลืองเป็นแถวโค้งโอบใต้ดวงกลมสีฟ้า ผืนธงมุมด้านบนที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อสีแดงขลิบริมสีเหลืองรัศมีสีฟ้าขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลับดำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลืองกว้าง ๒ เซนติเมตร

ธงชัยเฉลิมพลทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์

ธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์

การเชิญธงชัยเฉลิมพลทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ของทหารมหาดเล็กกองเกียรติยศเมื่อเสด็จพระราชดำเนินในการพระราชพิธีในวังหลวง

อย่างไรก็ตาม ในมาตรา ๑๔ พระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๕๒๒ วรรค ๒ ได้กำหนดให้หน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ซึ่งมีธงชัยเฉลิมพลของทหารบกแล้ว จะมีธงชัยเฉลิมพลของหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งธงก็ได้ ธงนี้มีลักษณะอย่างเดียวกับธงชาติ แต่กว้าง ๗๐ เซนติเมตร ยาว ๑๐๕ เซนติเมตร ตรงกลางของผืนธงมีรูปสีเหลี่ยมผืนผ้าสีแดงกว้าง ๓๕ เซนติเมตร ยาว ๕๒.๕ เซนติเมตร ภายในรูปสีเหลี่ยมผืนผ้านี้มีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าหาคันธง ผืนธงมุมบนด้านที่ติดกับคันธงมีรูปพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลของพระมหากษัตริย์ที่พระราชทานเป็นตัวเลขไทยสีเหลือง ภายใต้พระมหามงกุฎมีพระปรมาภิไธยย่อสีเหลือง และมีชื่อหน่วยทหารสีเหลืองเป็นแถวโค้งรอบใต้พระปรมาภิไธยย่อ ขอบธงด้านที่ติดกับคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลักดำ ด้านอื่นมีแถบจีบสีเหลือง กว้าง ๒ เซนติเมตร

ธงนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มพระราชทานให้หน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยหน่วยทหารหน่วยแรกที่ได้รับพระราชทานคือ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์

ธงชัยเฉลิมพล เป็นธงประจำหน่วยทหารที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ธงชัยเฉลิมพลถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดของทหาร ที่ทหารทุกคนต้องเคารพสักการะ และพิทักษ์รักษาไว้ด้วยชีวิต การปฏิบัติต่อธงชัยเฉลิมพลทุกขั้นตอน ต้องเป็นไปตามพิธีการ ระเบียบแบบแผนที่วางไว้อย่างเข้มงวดกวดขัน ในโอกาสที่จะเชิญธงชัยเฉลิมพลออกประจำที่ จะต้องเป็นพิธีการที่มีความสำคัญเกี่ยวกับเกียรติยศและเชิดหน้าชูตาเท่านั้น เช่น พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนของทหาร และไปราชการสงคราม เป็นต้น

ธงชัยเฉลิมพล เริ่มมีในกองทัพบก เดิมจำแนกออกเป็น ๒ ชนิด คือ

ชนิดที่ ๑ ธงชัยประจำกองทัพบก อันได้แก่
ธงจุฬารัฐธิปไตย และธงไพชนนต์ธวัช

ชนิดที่ ๒ ธงชัยเฉลิมพลประจำกองทหาร

ธงจุฬารัฐธิปไตย นับเป็นธงชัยเฉลิมพลประจำกองทัพธงแรกของไทย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสร้างขึ้น พระราชทานแก่กองทัพไทยเมื่อปี พ.ศ.๒๔๑๘ เพื่อแทนพระองค์ไปในกองทัพที่ยกไปปราบพวกฮ่อที่เข้ามาก่อการจลาจลในแคว้นหัวพันทั้งห้าทั้งหก และแคว้นสิบสองปันนาของไทยในครั้งนั้น

ธงมหาไพชนนต์ธวัช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.๒๔๕๕ เพื่อพระราชทานให้เป็น ธงชัยเฉลิมพลประจำกองทัพอีกหนึ่ง คู่กับธงจุฬารัฐธิปไตย

สำหรับธงชัยเฉลิมพลประจำกองทหาร องค์พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นพระราชทานแก่หน่วยทหารจำนวนคราวละหลายธง และในคราวหนึ่งๆ ธงจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จะติดกันในส่วนที่เป็นนามหน่วยเท่านั้น

ธงชัยเฉลิมพล ได้เข้าประกอบพิธีสำคัญทางศาสนา ในพระราชพิธีตรึงหมุด ธงชัยเฉลิมพล โดยองค์พระมหากษัตริย์ ทรงประกอบพิธีนี้ในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ท่ามกลางพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ชั้นผู้ใหญ่ พระมหากษัตริย์ทรง ตรึงธงแต่ละผืนติดกับด้ามธง โดยทรงตอกค้อนเงินลงบนตะปูทองเหลืองอย่างแน่น ธงหนึ่งมีรูตะปูประมาณ ๓๒ - ๓๕ ตัว ที่ส่วนบนของคันธง จะมีลักษณะเป็นปุ่มโลหะกลิ้งกลมสีทองภายในกลวง ปุ่มกลมนั้นทำเป็น ฝาเกลียวปิด - เปิดได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะทรงบรรจุเส้นพระเจ้า พร้อมด้วยพระพุทธรูปที่ได้เข้าพิธีพุทธาภิเษกแล้ว ชื่อพระยอดธงลงในปุ่มกลมแล้วทรงปิดฝาเกลียวชั้นแน่น ทรงเจิมแป๊ะกระแจจะจันทน์ที่ยอดธงทุกคัน พระสงฆ์สวดชัยมงคล คาถา ตั้งแต่เริ่มพิธีจนจบพิธี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะทรงกระทำพิธีพระราชทานธงชัยเฉลิมพลให้กับหน่วยทหารต่างๆ ทุกกรมกอง ทหาร ทุกคนระลึกอยู่เสมอว่าธงชัยเฉลิมพลจะปลิวสะบัดอย่างสง่างาม เป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทยตลอดไป ตราบเท่าที่ประเทศไทยดำรงคงความเป็นเอกราชอยู่ได้ เป็นหน้าที่ของทหารที่จะต้องระวังรักษาธงชัยเฉลิมพลไว้ด้วยความ เคารพรักและเทิดทูนไว้อย่างสูงยิ่ง เพราะธงชัยเฉลิมพลย่อมเป็นเกียรติยศของหน่วยทหารนั้นๆ เมื่อเวลาเข้าสู่สงคราม ทหารทั้งปวง ต้องพิทักษ์รักษาธงชัยเฉลิมพลของหน่วยตนไว้ด้วยชีวิต ธงชัยเฉลิมพลจึงเป็นเครื่องหมายความองอาจ กล้าหาญ แห่งหมู่ทหารทั้งปวง ให้เข้าสู่สู่ข้าศึกศัตรูให้ได้ชัยชนะกลับมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานธงชัยเฉลิมพลประจำกองทหาร ที่ใช้ในสงครามต่างๆ และหน่วยทหารที่ได้รับพระราชทานนำไปเป็นมิ่งขวัญแก่เหล่าทหารหาญในสมรภูมินั้นๆ มีดังนี้

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๖๑ จำนวน ๒ ธง เพื่อใช้ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ พระราชทานแก่กองทหารบกพลญัต และกองบินทหารบกของไทย ที่ส่งไปร่วมรบ กับฝ่ายสัมพันธมิตร ในทวีปยุโรป ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๓ เพื่อใช้ในสงครามกรณีพิพาทอินโดจีนฝรั่งเศส ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นพระราชทานแก่หน่วยทหารไทยในสงครามเกาหลี และสงครามเวียดนาม

หมวดธงประจำกอง

ธงชัยเฉลิมพลในรัชกาลที่ ๕

สร้างขึ้นครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม พ.ศ.๒๔๓๔ (ร.ศ.๑๑๐) เป็นธงพื้นสีต่างๆ ตามแต่ทหารจะเห็นสมควร ที่มุมธงข้างบนมีแพรแดงเป็นรูปธงโตหนึ่งในหกส่วนของธงใหญ่ มีรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น ที่พื้นธงนอกจากธงช้างที่มุมมีตราสำหรับกองทหารนั้น เป็นธงสำหรับใช้เมื่อมีการรับเสด็จในเวลามีพระราชพิธีใหญ่สำหรับเกียรติยศตามที่โปรดเกล้าฯ ให้รับและใช้เมื่อกองทหารจะไปปราบศัตรูก็ใช้ธงนี้ไปในกองทัพด้วย ธงนี้ใช้มาจนถึง พ.ศ.๒๔๔๐ จึงเลิกโดยพระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๖ การยกเลิกธงชัยเฉลิมพลครั้งนี้ได้หมายความว่าเลิกใช้ธงเฉลิมพลโดยสิ้นเชิง เพียงแต่เลิกแบบธงชัยเฉลิมพลที่ใช้ใน พ.ศ.๒๔๓๔ เท่านั้น กองทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพของไทย สมัยต่อมามีธงชัยเฉลิมพลประจำกองตน โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะเสด็จพระราชดำเนินทรงตรึงหมุดธงชัยเฉลิมพลและบรรจุเส้นพระเจ้า ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระราชทานธงให้แก่กองทหารที่มีอัตรากำลังพลตั้งแต่กองพันขึ้นไปที่ยังไม่มีธงในโอกาสอันสมควร มีประเพณีของทหารใหม่ที่จะต้องทำพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพลของกองทหารที่ตนประจำราชการอยู่ และในวันที่ ๒๕ มกราคม ซึ่งเป็นวันกองทัพไทย จะมีพิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณต่อธงชัยเฉลิมพลของกองทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพเป็นประจำทุกปี ลักษณะของธงชัยเฉลิมพลมีกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติธง แต่เรียกชื่อว่าธงประจำกองทัพบก ธงประจำกองทหารเรือ ธงประจำกองทหารอากาศ ขอให้ดูรายละเอียดในหัวข้อนั้นๆ

ธงประจำกองทหารบก พ.ศ.๒๔๓๔

ถึงรัชกาลที่ ๕ โปรดให้เปลี่ยนธงสำหรับพระองค์ใหม่ ใช้ธงพื้นนอกสีแดงพื้นในสีขาว กลางเป็นรูปโล่ตราแผ่นดิน มีจักรและตรีชฎไว้กันอยู่บนโล่ มหาพิชัยมงกุฎอยู่บนจักร มีเครื่องสูง ๗ ชั้น ๒ ข้าง ดังกล่าวมาแล้วในหมวดธงประจำพระองค์แทน ส่วนธงประจำแผ่นดินคงใช้ไอยราพตอย่างรัชกาลที่ ๔ ต่อมา พ.ศ.๒๔๓๒ โปรดให้เปลี่ยนตราธงประจำกองทหารบกต่างๆ ที่ใช้อยู่ในเวลานั้นเป็นธงตราแผ่นดินบนพื้นผ้าแดง ได้พระราชทานแก่กองทหารเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๕ คือกองทหารม้าใน (ม้าหลวง) กองทหารปืนใหญ่นอก (ปืนใหญ่หลวง) กองทหารราบในมหาตเล็ก กองทหารราบนอกรักษาพระองค์ กองทหารราบนอกล้อมวัง กองทหารราบนอกฝึกพาย รวม ๖ กอง

ธงประจำกองทหารบก พ.ศ.๒๔๕๑

พ.ศ.๒๔๕๑ เมื่อทำการพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก โปรดให้เปลี่ยนธงประจำกองทหารบกใหม่ ใช้ธงรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นบนพื้นแดง ที่มีธงข้างหน้าข้างมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ. สี่เหลี่ยมแก่ ป. สี่น้ำเงิน ร. สี่แดง และมีรัศมีจุลมงกุฎสี่เหลี่ยมอยู่เบื้องบน เป็นธงประจำกองทหารบก กรมต่างๆ รวม ๑๒ กรม

ธงประจำกองทหารบก พ.ศ.๒๔๕๔

ถึงรัชกาลที่ ๖ เมื่อ พ.ศ.๒๔๕๔ โปรดให้เปลี่ยนธงประจำกองทหารบกใหม่ ใช้ธงรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นบนพื้นแดง ที่มีธงข้างหน้าข้างมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ วปร. สี่น้ำเงินมีรัศมีและพระมหาพิชัยมงกุฎเบื้องบนสี่เหลี่ยมได้พระราชทานแก่ทหารบกกองต่างๆ เมื่องานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เข้าใจว่าธงนี้ใช้ต่อมาจนสิ้นรัชกาลถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คงจะเปลี่ยนอักษรพระปรมาภิไธยย่อที่มีธงบนหน้าข้างตามรัชกาล

ธงประจำกองทหารบก พ.ศ.๒๔๗๙

พ.ศ.๒๔๗๙ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล มีการออกพระราชบัญญัติธงฉบับใหม่เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน เรียกว่า พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ กำหนดลักษณะธงประจำกองทหารบกว่า มีลักษณะและสีฐานอย่างเดียวกับธงไตรรงค์ แต่ที่ศูนย์กลางธงเป็นรูปอุณาโลมทหารบก ธงนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ธงชัยเฉลิมพล”

ธงประจำกองทหารบก พ.ศ.๒๔๘๒

พ.ศ.๒๔๘๒ ได้มีกฎกระทรวงกติกากำหนดตามความใน พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ กำหนดลวดลาย ลักษณะส่วนประกอบธงประจำกองทหารบก ดังนี้

-ยอดคันธง เป็นขลุ่ยเรื่อนแก้ว ประดิษฐานพระพุทธรูปภายใน ทำด้วยโลหะสีเหลืองได้ฐานขลุ่ยติดกับมุมบนของธง ด้านเสามีแถบธงชาติเป็นโบหูกระต่ายห้อยชายทั้งสองข้าง มีส่วนยาวเลยมุมธงด้านล่าง ชายแถบทั้งสองเป็นครุย

-พื้นธงมุมบนด้านคันธง มีพระมหามงกุฎและเลขหมายประจำรัชกาลสีเหลือง ภายใต้มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ สีแดง ขลิบริมสีเหลือง รัศมีสีฟ้า

-กึ่งกลางธงมีรูปเหมือนตราหน้าหมวกทหารบกสีเหลือง แต่ส่วนที่เป็นรูปจักรสีขาว ลายจักรสีเหลือง ช่องระหว่างซี่จักร อักษร ตลอดจนเครื่องหมายขึ้นระหว่าง “สละชีพ” กับ “เพื่อชาติ” และพื้นอนุโลมสีแดง กับเจ้านาม กองทหารด้วยอักษรสีแดง ขลิบริมสีเหลือง เป็นแถวโค้งโอบใต้รูปดังกล่าว

-รอบคันธง ตอนที่ยึดกับแถบธง เป็นสีแดงรอบคันธง ริมชายธงด้านชิดเสาเป็นเกลียวเชือกแดงสลักดำ ส่วนริมชายธงด้านอื่นๆ เป็นแถบสีเหลืองแกมเขียว กว้าง ๒ เซนติเมตร ต่อมา พ.ศ.๒๕๐๕ ได้มีประกาศกระทรวงกติกากำหนด ลวดวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ออกตาม ความในพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ ว่าด้วยวัตถุที่ทำเป็นลวดลาย ในพื้นธง และส่วนประกอบธงเป็นธงประจำกองทหาร โดยให้ยกเลิกกฎกระทรวงกติกากำหนด ซึ่งออกตาม ความในพระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๒ แล้วใช้ข้อความตามประกาศใหม่นี้แทน คือ

-ยอดคันธง เป็นขลุ่ยเรื่อนแก้ว ประดิษฐานพระพุทธรูปภายใน ทำด้วยโลหะสีทอง

-คันธง ระหว่างขลุ่ยเรื่อนแก้วกับมุมบนของธง มีแถบธงชาติผูกเป็นโบหูกระต่ายห้อยชายทั้งสองยาวเลย มุมธงด้านล่าง ปลายชายแถบทั้งสองเป็นครุย

-พื้นธงมุมบนด้านคันธง มีพระมหามงกุฎและเลขหมายรัชกาลสีเหลือง ภายใต้มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อสีแดง ขลิบริมสีเหลือง รัศมีสีฟ้า

-พื้นธงมีนามกองทหาร อักษรย่อสีแดง ขลิบริมสีเหลือง เป็นแถวโค้ง โอบใต้รูปอนุโลมทหารบก

-คันธงตอนที่ยึดกับธง มีสีกลาสีแดงต่อกับริมธงหุ้มรอบคันธง มีหมุดทำด้วยโลหะสีทอง ๕ หมุด หมุดที่ ๑ เป็นรูปประเทศไทย หมุดที่สองเป็นรูปเสมาธรรมจักร หมุดที่สามเป็นรูปพระปรมาภิไธยย่อ หมุดที่สี่เป็นรูปรัฐธรรมนูญ หมุดต่อไปเป็นรูปเครื่องหมายกองทัพบก หมุดที่ ๑ อยู่บนสุด หมุดต่อไปเรียงลงมาตามลำดับ

-ริมธงด้านชิดคันธงมีเกลียวเชือกสีแดงสลักดำ ด้านอื่นมีแถบสีเหลืองกว้าง ๒ เซนติเมตร ทั้งนี้ให้มีส่วนและขนาด พองาม ธงนี้ยังใช้อยู่ในปัจจุบัน

ธงราชกระบี่พุทธ และธงพระศุภพาห์

ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจำเดิมแต่ได้พระบรมราชาภิเษกแล้ว ในวันที่ ๑๓ มกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) เสด็จฯ ไปทรงสมโภชพระปฐมเจดีย์และพระราชมนเทียร ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม มีพระภิกษุสงฆ์อันมโหฬารของโบราณ ทำด้วยฝีมืออันดีวิจิตรยิ่งนักมาถวายเพิ่มพูนพระบารมีในปิตันแห่งรัชสมัย คือแผ่นสัมฤทธิ์รูป พระกระบี่พุทธพระศุภพาห์ ซึ่งพระกลั่นเจ้าอธิการวัดพระประโทนชุดได้ที่พระประโทน เป็นของโบราณครั้งพระปฐมเจดีย์เป็นนครราชธานี พระยาสุนทรบุรีศรีพิไชยสงคราม (ชม) ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครไชยศรี เป็นผู้นำทูลเกล้าฯ ถวาย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมหลวงนครานุรักษ์ธิดาองค์ที่ ๑ ทรงคิดเครื่องประกอบเป็นธงพระกระบี่พุทธพระศุภพาห์น้อยขึ้น พระยาอนุรักษราชมนเทียร (หม่อมราชวงศ์ป๋ม) เป็นผู้จัดทำแล้วทูลเกล้าฯ ถวาย พระราชพิธีสมโภชฉัตรในวันที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙ ซึ่งเป็นวันตั้งน้ำวงด้ายเริ่มการพระราชพิธีโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งราวไว้ข้างพระแท่นมณฑลสำหรับจะได้เชิญขึ้นผูกเสาพระแท่นมณฑล เข้าพระราชพิธีต่อไป พร้อมกับพระภุชงค์เจ็ดเศียร

วันที่ ๑๑ มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙ เวลาเช้า ๔ โมง ๕๒ นาที ๕๖ วินาที ได้พระภุชงค์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเขียนนมัสการพระพุทธชินสีห์ในพระอุโบสถแล้ว ทรงจุดเทียนทองเงินที่โต๊ะทองทรงจารึกคาถาที่ด้านหลังพระกระบี่พุทธและพระศุภพาห์ พระสงฆ์ ๕ รูป มีพระอริยกระวี (เซ่ง) เป็นประธานสวดชัยมงคล พราหมณ์เป่าสังข์ กรมพระแสงในขับไม้ บัณเฑาะว์ เจ้าพนักงานประโคมแตรสังข์ดุริยดนตรี โหรบูชาเทวดา ที่ศาลเทวดาบูชาฤกษ์ กันตั้งอยู่หน้าพระอุโบสถ หลวงญาณปริชา (ร้อง) กรมราชบัณฑิตเจริญรอยพระหัตถ์ จารึกด้วยเหล็กจารต่อไป เสร็จแล้วพระมหาราชครู พิธีพราหมณ์ เจริญธงพระกระบี่พุทธพระศุภพาห์ เจ้าพนักงานเชิญธงกลับสู่พระบรมราชวัง

ครั้นรุ่งขึ้นวันที่ ๒๖ มีนาคม เวลาเช้าพระภุชงค์เจ็ดเศียร พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทรงนำเครื่องสัมฤทธิ์สี่ระยะเป็นนาคราช ๓ เศียร มีสายและลูกพร้อม ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเป็นของพระรุ่งเจ้าอธิการวัดหนองตาวาล ท้องที่กิ่งตากลิ อำเภอยะหริ่ง ได้จากเขาขอนเคื่องพรมแดนเมืองชลบุรี พระนครละไว้ เป็นฝีมือโบราณ อันประณีต และไม่มีรอยมือจับหรือสิ่งใดที่จะส่อให้เห็นว่า จะได้ทำขึ้นสำหรับเทวรูปถือ จึงเห็นว่าครั้นนี้จะได้สร้างขึ้นไว้สำหรับการพิธีตามลัทธิพราหมณ์ เช่น ไขชุน้ำทำน้ำมนต์ ถาเข่งน้ำสาบานอย่างทำน้ำพระพิพัฒน์สัตยาเป็นต้น ทั้งปลายลูกสรมีรูปวชิระ ประหนึ่งว่าราวกับจำทำขึ้นไว้สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นี้ เป็นสิ่งที่สูงสมควรจะเข้าพิธีต่อไป ประจวบกับเวลาที่ได้โปรดเกล้าฯ ให้เชิญธงพระกระบี่พุทธพระศุภพาห์น้อยขึ้นผูกเสา พระแท่นมณฑล จึงทรงหลั่งน้ำพระมหาสังข์และทรงเจิมธงและศรโบราณแล้ว เจ้าพนักงานเชิญธงพระกระบี่พุทธพระศุภพาห์น้อยขึ้นผูกเสาพระแท่นมณฑลด้านหน้า พระกระบี่พุทธพระศุภพาห์ใหญ่ของเดิมผูกเสาพระแท่นมณฑลด้านหลัง เชิญศรขึ้นวางในพระแท่นมณฑล พระราชพิธีสมโภชฉัตร ตั้งแต่เช้าวันนี้และใช้ใน พระราชพิธีต่อไป พระราชทานนามศรโบราณว่า “พระแสงศรกำลังราม” ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพัดศุภงานรัชมงคลแก่พระรุ่งเจ้าอธิการ และพระราชทานเงินตราแก่ศิษย์เป็นบำเหน็จตามสมควร

ภาพธงชัยพระศุภพาห์สำหรับใหญ่

ภาพธงชัยราชกระบี่ธนูน้อย

การที่พระร่วงได้ศรโบราณนี้ สอบสวนได้ความว่า เดิมเจ้าอธิการรุ่ง วัดหนองนาวลทองที่ กิ่งอำเภอพยุหีร์ คุมคนกับช้างไปตั้งตัดไม้อยู่ในดงหนองคันไถครั้นเมื่อ วันอังคาร เดือนยี่ แรม ๓ ค่ำตรงกับวันที่ ๑๗ มกราคม ร.ศ.๑๒๙ อธิการรุ่งให้นายตีกับเด็กแบนซึ่งเป็นศิษย์ไปเที่ยวหาใบตองกล้วยปามาม้วนบุหรี นายตีกับเด็กแบนซึ่งเป็นศิษย์ไปเที่ยวหาใบตองบนเขาซอนเตือ ถึงไหล่เขามีศิลา ๒ ก้อนอยู่เคียงกัน นายตีแลเห็นศิระษนาโคโผล่จากใบไม้ที่ร่วงสะสมอยู่ในชอกศิลา สำคัญว่าพระพุทธรูปจึงหยิบยกขึ้นมา เห็นเป็นศรทั้งคัน เด็กแบนคันที่

ชอกศิลาต่อไปได้ลูกศรอีกลูกหนึ่ง จึงนำมาถวายอธิการรุ่งอาจารย์ในเวลานั้นขุนวิจารณ์พยุหพล ปลัดว่าการกิ่งอำเภอตากลี กำลังเดินทางตรวจราชการ ได้ข่าวเรื่องศรนี้จึงไปขอดูแล้วรายงานขึ้นไปยังมณฑลนครสวรรค์ พระยาศิริชัยบุรินทร์ (ศุข) ข้าหลวงเทศาภิบาล สำเร็จราชการมณฑลนครสวรรค์ จึงได้พาอธิการรุ่งกับนายตีเด็กแบนพร้อมด้วยศรเข้ายังกรุงเทพฯ เพื่อจะทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

ส่วนกระบี่ธนูพระครูทพาทย์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมหลวงนครานุวัตติวงศ์ ทรงติดเครื่องประกอบและทำเป็นธงพระกระบี่ธนูพระครูทพาทย์น้อยขึ้นนั้น ธงพระกระบี่ธนูพื้นแดงเขียนรูปกระบี่ขาว ธงพระครูทพาทย์สีเหลืองเขียนรูปครูทสี่แดง ภายในธงแนบผ้าขาวลงยันต์และอักษรตามแบบธงพระกระบี่ธนูพระครูทพาทย์ของเดิม ซึ่งพระครูสุทธธรรมสมาจาร วัดประดู่ได้ทำพิธีลงยันต์และอักษรที่วัดตุม ฦ กรุงเทพฯวาราศีรีอยุธยา คั่นธงไม้ไชยพลุกษ์ยอดหอกคร่ำทอง กาบธงผูกหางนกยูงเป็นรูปแพนสอดลงในแผ่นธงพระกระบี่ธนู พระครูทพาทย์ของโบราณนั้นเหมือนกันทั้งคู่

ภาพธงชัยพระครูทพาทย์น้อย

ครั้นเสด็จฯ จากพระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์แล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญธงพระกระบี่ธนูพระครูทพาทย์นั้นไปถวายพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาชิรญาณวโรรส ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อจะได้จารึกคาถาบนแผ่นสัมฤทธิ์ด้านหลังรูปพระกระบี่ธนู พระครูทพาทย์ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราชวงศ์รักรักษ์ เชิญธงพระกระบี่ธนู และพระครูทพาทย์น้อย นำเสด็จพระราชดำเนินในกระบวนราบ ทหารบกเชิญธงธงพระกระบี่ธนูไปทางขวา ทหารเรือเชิญธงพระครูทพาทย์น้อยไปทางซ้าย แต่ถ้าวเสด็จฯ เป็นกระบวนการรถม้า ให้ราชวงศ์รักรักษ์ทหารบกเชิญทั้ง ๒ นาย

จนถึง พ.ศ.๒๔๗๒ ในรัชการพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว กระทรวงวังได้กราบบังคมทูลเรียนพระราชปฏิบัติระเบียบการเชิญธง โดยอ้างว่าสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ประทานพระกระแสว่า ธงพระกระบี่ธนูควรอยู่ซ้าย ธงพระครูทพาทย์น้อยควรอยู่ขวา โดยถือหลักประเพณีเดิม ซึ่งปรากฏอยู่ในตอนที่หนึ่งของโคลงพระราชพิธีทวาทศมาส เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ว่าเมื่อได้ความแน่ชัดถึงประเพณีเดิมแล้วก็ให้เปลี่ยนเสียให้ถูก กระทรวงวังจึงถือเป็นหลักสืบมา และเรียกว่าธงชัยราชกระบี่ธนู และธงชัยพระครูทพาทย์

ลักษณะของธง

ธงชัยราชกระบี่ยุทธ ธงชัยพระครุฑพ่าห์ถือเป็นธง ๒ อย่าง แต่จัดอยู่ในสำหรับเดียวกัน ธงนี้มีอยู่ ๒ สำหรับ คือ “ธงชัยราชกระบี่ยุทธ ธงชัยพระครุฑพ่าห์ใหญ่” และ “ธงชัยราชกระบี่ยุทธ ธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อย”

ธงชัยราชกระบี่ยุทธ ธงชัยพระครุฑพ่าห์ใหญ่

ผืนธงราชกระบี่ยุทธ ธงชัยพระครุฑพ่าห์ใหญ่มีลักษณะเป็นผืนธงมี ๓ ขายอย่างธงชัยโบราณห่มด้วยผ้าสักหลาดสีแดง ปักดินทองลายกนก ยอดเป็นปลายหอก ตัวคันธงนั้นทำเป็นอาวุธอย่าง ตรีศูล หรือสามง่าม ที่คอคันธงชัยราชกระบี่ยุทธ มีรูปหนุมานหล่อด้วยโลหะสำริด ในทำย่นก้าวเท้าออกไปข้างหน้า เท้าอีกข้างหนึ่งติดอยู่ที่คอคันธงส่วนธงชัยพระครุฑพ่าห์ พระนารายณ์ทรงครุฑหล่อด้วยโลหะสำริดเช่นกัน ติดอยู่ที่คอคันธง

ธงชัยราชกระบี่ยุทธสำหรับใหญ่

ธงชัยราชกระบี่ยุทธ ธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อย

ธงชัยราชกระบี่ยุทธน้อย

ธงชัยราชกระบี่ยุทธน้อย

ชื่อธงมีลักษณะผ้าสีแดงรูปสี่เหลี่ยม มีภาพพระกระบี่คือหนุมาน ที่กลางผืนธง คันธงท่อนบนทำด้วยเหล็กยอดเรียวยแหลมคร่าทอง ท่อนล่างทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์ติดกบโลหะจำหลักเป็นภาพหนุมานจำนวน ๔ กาบ มีหางนกยูงเป็นแพนเสียบที่แผ่นกบ มีอีกชื่อหนึ่งว่า “ธงชัยราชกระบี่ยุทธ” ใช้เชิญนำกระบวนพยุหยาตรา และอัญเชิญประดิษฐานในพิธีมณฑลในการพระราชพิธีต่างๆ เข้าคู่กับธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อย โดยธงชัยราชกระบี่ยุทธน้อยอยู่ทางด้านซ้าย และธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อยอยู่ทางด้านขวา

ธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อย

ธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อย

ธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อย ชื่อธงมีลักษณะ เป็นผ้าสีเหลืองรูปสี่เหลี่ยม มีภาพครุฑที่กลางผืนธง คันธงท่อนบนทำด้วยเหล็ก ยอดเรียวยแหลมคร่าทองท่อนล่างทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์ติดกบ โลหะจำหลักเป็นภาพครุฑจับนาค จำนวน ๔ กาบ มีหางนกยูงผูกเป็นแพนเสียบที่กบ ใช้เชิญนำกระบวน พยุหยาตรา และอัญเชิญประดิษฐานในพิธีมณฑลในการพระราชพิธีต่างๆ เข้าคู่กับ ธงชัยราชกระบี่ยุทธน้อย หรือธงชัยราชกระบี่ยุทธ โดยธงชัยพระครุฑพ่าห์น้อยอยู่ทางด้านขวา และธงชัยราชกระบี่ยุทธน้อยหรือธงชัยราชกระบี่ยุทธอยู่ทางด้านซ้าย

ลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญของการเชิญธงชัยราชกระบี่ยุทธ และธงชัยพระครุฑพ่าห์

๑.เดิมในสมัยโบราณ ธงชัยราชกระบี่ยุทธและธงชัยพระครุฑพ่าห์นี้ จะเชิญไปใช้นำเสด็จพระราชดำเนินในกองทัพ

๒.ในรัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างธงชัยราชกระบี่ยุทธและธงชัยพระครุฑพ่าห์สำหรับน้อยขึ้น แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ราชองครักษ์เชิญธงสำหรับน้อยเหล่านี้ นำเสด็จฯ โดยธงชัยราชกระบี่ยุทธอยู่ข้างซ้าย ส่วนธงชัยพระครุฑพ่าห์อยู่ข้างขวา

๓.ในรัชกาลที่ ๙ ได้เชิญธงชัยราชกระบี่ยุทธและธงชัยพระครุฑพ่าห์ เข้าพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ ในปี พ.ศ.๒๕๔๗

๔. เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๙ เวลา ๑๖.๕๐ หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ ได้อัญเชิญธงชัยราชกระบี่ยุทธ และธงชัยพระครุฑพ่าห์ จากฝ่ายราชูปโภคงานภูษามาลาพระบรมมหาราชวัง มายังห้องพระที่นั่งอัมพรสถาน ชั้น ๓

ภาพการเชิญธงชัยราชกระบี่ยุทธ และธงชัยพระครุฑพ่าห์จากพระบรมราชวังไปยัง
พระที่นั่งอัมพรสถาน เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๙

ประวัติธงชัยเฉลิมพล
ของหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์

ประวัติรัชชยเฉลิมพล หน่วยทหารมหาดเล็ก
ราชวัลลภรักษาพระองค์ (น.ทม.รอ.)

ภาคผนวก

๑.รังกองพันทหารราบที่ ๔ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษา
พระองค์ฯ

แบบรูปรง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - ได้รับพระราชทานเมื่อเริ่มตั้งหน่วยใหม่
เมื่อวันที่ ๒๕ ม.ค. พ.ศ.๒๔๙๖

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พื้นที่ควบคุมในพระองค์ฯ ห้องทรงงานเดิม หรือ
เขตพระราชฐานในพระองค์ราชวิถี

๒.รังกองพันทหารมหาดเล็ก กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษา
พระองค์ฯ

แบบรูปธง - ธงทหารมหาดเล็ก (ธงช้าง)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - ได้รับพระราชทานเมื่อปรับ
และขยายหน่วย จากเดิม ร.๑ พัน.๔ เป็นกองทหารมหาดเล็ก
รักษาพระองค์ฯ พ.ศ.๒๕๐๗

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พื้นที่ควบคุมในพระองค์ฯ ห้องทรงงานเดิม หรือ
เขตพระราชฐานในพระองค์ราชวิถี

๓.รังกองพันทหามหาดเล็กรักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๓
มหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ

แบบรูปรง - รงทหารบก (อูณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - พ.ศ.๒๕๒๓ มีการปรับอัตรา และเปลี่ยนนามหน่วยจากเดิม กองทหารมหาดเล็ก เป็นกองพันทหาร มหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จไปทรงรับพระราชทาน เมื่อวันที่ ๑๙ มี.ค. พ.ศ.๒๕๒๔

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมสสถาน กองรักษาการณ์ภูธรลีลาศ

๔.ธงกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ที่ ๒ กรมทหารมหาดเล็ก รักษาพระองค์ฯ

แบบรูปธง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปรับขยายหน่วยพร้อมทั้งเปลี่ยนนามหน่วยเป็น
กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ และเพิ่มกองพันอีก
๑ กองพัน ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ ๑๙ มี.ค. พ.ศ.๒๕๓๐

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมพรสถาน กองรักษาการณ์ภูวนาถลีลา

๕.ธงกองทหารมหาดเล็กกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราโชบายให้ กรมพลธิการทหารบกจัดทำ
จำลองขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๐ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๑)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พื้นที่ควบคุมในพระองค์ฯ ห้องทรงงานเดิม หรือ
เขตพระราชฐานในพระองค์ราชวิถี

๖.ธงกองพันทหารมหาดเล็ก กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษา พระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารมหาดเล็ก (ธงช้าง)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ

สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราโชบายให้ กรมพลธิการทหารบกจัดทำ
จำลองขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๐ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๑)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พื้นที่ควบคุมในพระองค์ฯ ห้องทรงงานเดิม หรือ
เขตพระราชฐานในพระองค์ราชวิถี

๗.ธงกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ที่ ๑ กรมมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ

แบบรูปธง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงขยายปรับหน่วยเป็น ๒ กองพัน ผู้บังคับกองพันได้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน กองพันละ ๑ ธง เมื่อวันที่ ๘ พ.ย. พ.ศ.๒๕๔๙ (น.อ.จักรภพ ภูริเดช ผู้บังคับกองพันที่ ๑)

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมสสถาน กองรักษาการณ์ภูธรลีลาศ

๘.ธงกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ที่ ๒ กรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ

แบบรูปธง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปรับขยายหน่วยเป็น ๒ กองพัน ผู้บังคับทั้งสองกองพันได้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน กองพันละ ๑ ธง เมื่อวันที่ ๘ พ.ย. พ.ศ.๒๕๔๙ (พ.ท.พิสิฐศักดิ์ เสนิงส์ ณ อยุธยา ผู้บังคับกองพันที่ ๒)

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมพรสถาน กองรักษาการณ์ภูวนาลีลา

๙.ธงกองพันทหารมหาดเล็กที่ ๑ กรมมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปรับขยายหน่วยเป็น ๒ กองพัน ทรงมีพระราชโบายให้ กรมพลธิการทหารบกจัดทำจำลองขึ้นเพิ่มให้เพียงพอกับการฝึกของหน่วย กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ได้รับพระราชทาน เมื่อวันที่ ๒๐ ก.ค. พ.ศ.๒๕๕๐ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๒)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - เขตพระราชฐานพระตำหนักที่ประทับ ดอนเมือง เขียวรับเสด็จ ๙๐๔ นิวัตินคร ๒๓ มี.ค.๕๖ เป็นวันแรก ที่กองรักษาการณ์พระตำหนักที่ประทับ ดอนเมือง มีธงชัยเฉลิมพลประจำ

๑๐.ธงกองพันทหารมหาดเล็กที่ ๒ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปรับขยายหน่วยเป็น ๒ กองพัน ทรงมีพระราชโบายให้ กรมพลีการทหารบกจัดทำจำลองขึ้นเพิ่มให้เพียงพอกับการกิจของหน่วย กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ ๒๐ ก.ค. พ.ศ.๒๕๕๐ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๒)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - วังทิววัฒนา

๑๑.ธงกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ที่ ๑ กรมมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารมหาดเล็ก (ธงช้าง)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงขยายปรับหน่วยเป็น ๒ กองพัน ทรงมีพระราชโบายให้กรมพลีการทหารบกจัดทำจำลองขึ้นเพิ่มให้เพียงพอกับการกิจของหน่วย กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ ๑ ส.ค. พ.ศ.๒๕๕๓ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๒)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมสสถาน (ประจำ บก.หน่วย ทม.รอ.)

๑๒.ธงกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ที่ ๒ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารมหาดเล็ก (ธงช้าง)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงขยายปรับหน่วยเป็น ๒ กองพัน ทรงมีพระราชโบายให้กรมพลีการทหารบกจัดทำจำลองขึ้นเพิ่มให้เพียงพอกับการกิจของหน่วย กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ ๑ ส.ค. พ.ศ.๒๕๕๓ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๒)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมพรสถาน (ประจำ บก.หน่วย ทม.รอ.)

๑๓.ธงกองพันทหารมหาดเล็กที่ ๑ กรมมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารมหาดเล็ก (ธงช้าง)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงขยายปรับหน่วยเป็น ๒ กองพัน ทรงมีพระราชโบายให้กรมพลธิการทหารบกจัดทำจำลองขึ้นเพิ่มให้เพียงพอ กับภารกิจของหน่วย กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ได้รับพระราชทานเมื่อวันที่ ๑ ส.ค. พ.ศ.๒๕๕๓ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๒)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมพรสถาน กองรักษาการณ์ภูธรลีลาศ

๑๔.ธงกองพันทหารมหาดเล็กที่ ๒ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ฯ (ธงชัยเฉลิมพลจำลอง)

แบบรูปธง - ธงทหารบก (อุณาโลม)

ประวัติความเป็นมาโดยสรุป - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงขยายปรับหน่วยเป็น ๒ กองพัน ทรงมีพระราชโบายให้กรมพลธิการทหารบกจัดทำจำลองขึ้นเพิ่มให้เพียงพอ กับภารกิจของหน่วย กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ได้รับพระราชทาน เมื่อวันที่ ๑ ส.ค. พ.ศ.๒๕๕๓ (จัดทำจำลอง ครั้งที่ ๒)

การประกอบพิธี - เป็นธงไม่เข้าพิธี

สถานที่เก็บ - วังทิวพัฒนา

๑๕.ธงกองพันทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ที่ ๒ กรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

แบบรูปธง - ธงทหารมหาดเล็ก (ธงช้าง)

ประวัติความเป็นมาโดย - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชโบายให้จัดสร้างธงชัยเฉลิมพลเพิ่มจำนวน ๖ ธง เนื่องในโอกาสที่ปรับขยายอัตราหน่วยเป็น ๓ กองพัน พระราชทานธงชัยให้กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ธงทหารบกและธงทหารมหาดเล็กฯ เมื่อวันที่ ๗ ธ.ค. พ.ศ.๒๕๕๗

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมพรสถาน กองรักษาการณ์ภูธรลีลาศ

๑๖.ธงกองพันทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ที่ ๓ หน่วยทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

แบบรูปธง - ธงทหารมหาดเล็ก (ธงช้าง)

ประวัติความเป็นมาโดย - สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราโชบายให้จัดสร้างธงชัยเฉลิมพลเพิ่ม จำนวน ๖ ธง เนื่องในโอกาสที่ปรับขยายอัตราหน่วยเป็น ๓ กองพัน พระราชทานธงชัยให้กองพันละ ๒ ธง รวมจำนวน ๔ ธง ธงทหารบกและธงทหารมหาดเล็กฯ เมื่อวันที่ ๗ ธ.ค. พ.ศ.๒๕๕๗

การประกอบพิธี - เป็นธงเข้าพิธี

สถานที่เก็บ - พระที่นั่งอัมพรสถาน กองรักษาการณ์ภูวนาถลีลา

การปฏิบัติของทหรมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์
ในการถวายความเคารพ และทำความเคารพในเขตพระราชฐาน

ลำดับ	องค์ VVIP, บุคคลสำคัญ และ ผบ.ชา	การตั้งแถว กองรักษาการณ์	การปฏิบัติของกองรักษาการณ์				การบรรเลงเพลงเคารพ		
			การปฏิบัติของ ธงชัยเฉลิมพล	น.สัญญาบัตร	กำลังพล	ยามประจำวัน	ขลุ่ย กลอง	แตรเดี่ยว	วงโยธวาทิต
๑	สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ บดินทร เทพยวรางกูร	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าลดธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	เพลงมหาชัย	๓ จบ	เพลง สรรเสริญ พระบารมี
๒	สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเตรียมลดธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	เพลงมหาชัย	๓ จบ	เพลง สรรเสริญ พระบารมี
๓	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	เพลงมหาชัย
๔	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่ายกธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	เพลงมหาชัย	๒ จบ	เพลงมหาชัย
๕	สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่ายกธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	เพลงมหาชัย	๒ จบ	เพลงมหาชัย
๖	พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาธินัดดามาตุ	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	เพลงมหาชัย
๗	พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	เพลงมหาชัย
๘	พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	เพลงมหาชัย
๙	พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	เพลงมหาชัย
๑๐	พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	เพลงมหาชัย
๑๑	พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	เพลงมหาชัย
๑๒	พระบรมศพ, พระบรมอัฐิ	ตั้งแถวถวายความเคารพ	ท่าลดธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	เพลงมหาชัย	๓ จบ	เพลง สรรเสริญ พระบารมี
๑๓	ประมุขต่างประเทศที่มาเยือนอย่างเป็นทางการ	ตั้งแถวถวาย/ทำความเคารพ	ท่าลดธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	เพลงมหาชัย	๓ จบ	เพลงชาติของ ประเทศนั้น
๑๔	เอกอัครราชทูตต่างประเทศ	ตั้งแถวทำความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	-
๑๕	ผู้แทนพระองค์	ตั้งแถวทำความเคารพ	ท่าเรียบธง	สลุตกระบี่	วันทยาวิธ	เดินตบเท้าตรวจการณ์	-	-	-

มารัชมาราวัดลภ

เราทหารราชวัดลภ
ล้วนแต่อดอาวเข้มแรงแ
วินัยเทิดเกียรติชาติไว้ทุกแห่ง
เราเป็นกองทหารประวัติการณ์
เราทุกคนภูมิใจ
พิทักษ์สมเด็จเจ้าไท

เราทหารราชวัดลภ
องค์ราชาราชินี
มีเกรงคุณหมิ่นข่มเหย้ายี่
จะลุยเลือดกู้ต้ายจะเอากายป้องกัน
ฝ่ากสิมือปราบกฏ
กระเดื่องกองทัพไทย

รักษาสงศ์ฯ พระมหากษัตริย์ผู้สูง
เราทุกคนบูชาเกล้าหาญ
ใจจงเหล็กเพชรเข้มแรงแม้กลัวใคร
ก่อเกิดกวีเนคกองทัพชาติไทย
ได้รับไว้วางพระราชหฤทัย
ตลอดในพระวงศ์จักรีฯ
รักษาสงศ์ฯ จะถวายสัตย์ข้อตรง
หากมั่นมีภัยพาลอวดหาญ
เราจักถวายชีวิมหวาดหัว
เป็นเกราะทองรบประจัญศัตรู
เกียรติยศพึงเฟื่อง
ไว้นามเรศราชวัดลภคู่ปรีดิ์

(เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙)

คำกล่าวสดับัญญา ทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์

ข้าพระพุทธเจ้า จักถวายความจงรักภักดี ถวายความปลอดภัย และจักษรักษาไว้
ซึ่งพระบรมเดชานุภาพ แห่งราชวงศ์จักรี จนกว่าชีวิตจะหาไม่
ข้าพระพุทธเจ้า จักเชิดชูและรักษาไว้ ซึ่งเกียรติยศ เกียรติศักดิ์
ของทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ทั้งจะปฏิบัติตน ให้เป็นที่ไว้วาง
พระราชหฤทัย ของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทุกประการตลอดไป

วินัยทหาร ๙ ข้อ

๑. ค่อยตั้ง ขัดขึ้น หลีกเลียง หรือละเลย ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน
๒. ไม่รักษาระเบียบการเคารพ ระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย
๓. ไม่รักษามารยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมทหาร
๔. ก่อให้เกิดความลำบากในคณะทหาร
๕. เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเลอ ต่อหน้าที่ราชการ
๖. กุลารคำเท็จ
๗. ใช้กิริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร
๘. ไม่ตักเตือนถึงล่อน หรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชา ที่กระทำความผิดตามโทษานุโทษ
๙. เสพเครื่องทองของเมมาจนเลี้ยวกิริยา

คาถาปิดทองหลังพระ

ปรหมฺขกตปุณฺณํ อปฺปิโน อมฺหิณฺโก
 อสฺสํ เจ อมายาวี ตทา เทวาปิยาภโย
 ยํ ยํ เทว อปฺปาทาติ สพฺพนฺตํ เต นิวาริตํ
 สพฺเพ พุทฺธานุรกฺขนตุ สพฺพลิตฺถิ ภาวนตุ เต

ปิดทองหลังพระไม่เหิมเกริม ทะเยอทะยาน ไม่เอาหน้า และในเวลาเดียวกัน
 พระและเทพก็จะคุ้มครองให้เจริญ เป็นฉากกำบังภัย ตลอดจนถึงชั่วร้ายอุปมงคล
 ไม่ให้บังเกิด และครอบงำพระองค์

